

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară 6

Prioritatea de investiții 10i

Obiective Specifice(O.S.) 6.2, 6.3, 6.4, 6.6

Apelul de proiecte nr. 4 - Programul „Școală pentru toți”

Titlul proiectului: “VINO LA ȘCOALĂ! PROIECT PENTRU REDUCEREA ABANDONULUI ȘCOLAR ȘI CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA EDUCAȚIE

Cod SMIS 2014+: 107549

Beneficiar: Centrul de Instruire și Consultanță Labor

Parteneri: Liceul Tehnologic Sfânta Ecaterina

Școala Gimnazială Alexandru Odobescu

Activitatea 4. Activități pentru părinți

Subactivitatea 4.3 Derularea programului educativ „Școala pentru părinți” (8 ateliere de educație parentală)

Atelier 4. Creșterea, dezvoltarea și stimularea copilului

Adolescența reprezintă cea mai complicată perioadă a vieții umane. Mulți specialiști pot spune că în acest moment o persoană devine matură din punct de vedere fizic, intelectual sau moral, dar niciodată din cel emoțional. Aceasta înseamnă că există un risc mare ca un adolescent să se implice în anumite activități periculoase, deoarece există o inadvertență între posibilitățile lui reale și dorințele sale.

Creșterea și dezvoltarea copilului adolescent poate fi urmărite pe mai multe faze:

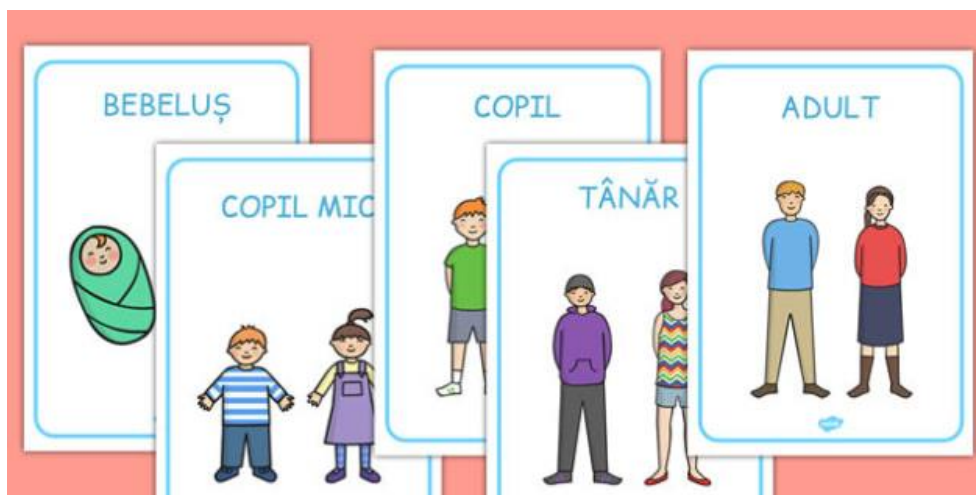
1. Dezvoltarea fizică la pubertate și adolescență
2. Consecințe ale dezvoltării fizice în planul dezvoltării sociale
3. Caracteristici ale dezvoltării psihice
4. Dezvoltarea intelectuală
5. Dezvoltarea socială

1. Dezvoltarea fizică la pubertate și adolescență

Biologic adolescența semnifică perioada de la pubertate la maturitate. Adolescența este descrisă ca începând cu pubertatea și încheindu-se în perioada adultă. Perioada este caracterizată de schimbări rapide și creșteri explozive în greutate și în înălțime. Pubertatea este echivalentă cu maturizarea sexuală și cu capacitatea de reproducere.

Datorită creșterii explozive și inegale, înfățișarea adolescentului nu este întotdeauna armonioasă. Acesta este un motiv pentru care majoritatea adolescenților se preocupă intens de felul cum arată. Aspecte care par minore, precum acnea, dinții neregulați, purtarea ochelarilor devin adevărate probleme existențiale în această perioadă, de ele îngrijorându-se în egală măsură și fetele și băieții. Creșterea explozivă este o provocare pentru psihicul adolescentului, el trebuind să învețe să se adapteze noii aparențe într-un ritm de multe ori prea rapid.

2. Consecințe ale dezvoltării fizice în planul dezvoltării sociale

Aparența fizică este un criteriu al maturizării. Creșterea explozivă nu se realizează în ritmuri egale pentru toți adolescenții. De aceea întâlnim unii adolescenți de 15 ani mai bine dezvoltați, alții mai puțin, atât la fete, cât și la băieți. Aceste diferențe au consecințe în planul dezvoltării sociale și personale.

Pentru băieți maturizarea precoce este un avantaj, iar maturizarea târzie este un dezavantaj în relațiile sociale.

Studii longitudinale au evidențiat faptul că maturizarea precoce sau târzie are o contribuție importantă în adaptarea socială. Băieții care se maturizează mai devreme se adaptează mai bine, sunt mai populari, mai încrezători în sine și cu mult mai mult succes în relațiile heterosexuale. Ei dezvoltă o imagine de sine mai pozitivă decât ceilalți. Cei a căror dezvoltare este mai lentă au dificultăți în adaptare, sunt neliniștiți, sunt mai neîncrezători în forțele proprii și dezvoltă o imagine de sine mai puțin pozitivă.

În ceea ce privește efectul maturizării timpurii la fete părerile sunt contradictorii. Se știe deja că fetele în adolescență au un avantaj de dezvoltare de aproximativ 2 ani. Dacă maturizarea timpurie se petrece în anii pubertății, fetele pot fi dezavantajate de această maturizare, preocupările lor fiind altele decât ale grupului de vârstă, astfel că ele pot fi într-un fel marginalizate. Dacă maturizarea timpurie apare la vârsta adolescenței atunci ea devine un avantaj ca și în cazul băieților. Aceasta nu înseamnă că maturizarea timpurie sau târzie afectează în mod cert toți indivizii dintr-o generație și nici că cei favorizați inițial de maturizare rămân favorizați pe parcursul întregii dezvoltări. Este doar de semnalat că gradul de maturizare al adolescentului afectează dezvoltarea sa socială și personală.

3. Caracteristici ale dezvoltării psihice

În această perioadă are loc un proces de dezvoltare la finalul căruia se remarcă structuri psihice bine încheiate și cu un grad mai mare de mobilitate. În această perioadă se pot constata confruntări între comportamentele impregnate de atitudinile copilărești și cele solicitate de noile cadre sociale în care acționează adolescentul. Transformările psihice la care este supus adolescentul sunt generate de nevoile și trebuințele pe care le resimte –atât de nevoile apărute încă în pubertate, cât și de noile trebuințe apărute în adolescență.

Adolescentul se confruntă cu o serie de nevoi sau nevoile descrise în perioadele anterioare cunosc o prefacere semnificativă:

- ✓ nevoia de a ști,
- ✓ de a fi afectuos,
- ✓ de apartenență la grup,
- ✓ de independență,
- ✓ nevoia modelelor.

Sub imperiul acestor nevoi adolescentul dezvoltă instrumentarul psihic necesar; se dezvoltă și se consolidează structurile gândirii logico-formale, capacitatea de interpretare și evaluare, de planificare, de anticipare, de predicții, spiritul critic și autocritic, se dezvoltă caracterul de sistem al gândirii.

Satisfacerea nevoilor de autodeterminare și autoeducare se datorează maturizării sociale, conștientizării responsabilităților ce-i revin, precum și datorită implicării în alegeri vocaționale.

Jean Rousset (1969) identifică mai multe tipuri de conduite dezvoltate în adolescență:

- conduita revoltei*
- conduita închiderii în sine*
- conduita exaltării și afirmării*

Conduita revoltei conține refuzul de a se supune, manifestări de protest, de răzvrătire.

Revolta este direcționată inițial împotriva familiei, apoi apare revolta împotriva școlii prin refuzul de a accepta o autoritate recunoscută până atunci, revolta împotriva moralei și a bunelor maniere în încercarea sa de a se elibera de constrângerile sociale suspectate de încercarea de a anihila personalitatea în plină dezvoltare a adolescentului.

Conduita închiderii în sine este similară cu o perioadă de introspecție.

Introspecția conduce la un examen al propriilor posibilități și aptitudini, iar adolescentul nu se sfiește să-și accepte dovezile proprii slăbiciuni. Adolescenții insistă asupra studierii efectelor lor, dar această introspecție pe lângă construirea unei imagini de sine conduce la reflecții privind locul lor ca indivizi în societate și chiar mai mult apar întrebări și reflecții cu privire la locul și rolul omului în univers. Tendința către introspecție și înclinarea spre visare sunt caracteristice adolescenței.

Perioada de exaltare și afirmare survine în momentul în care tânărul se simte capabil de a valorifica resursele dobândite prin informare și introspecție. Această maturizare își are sursa în maturizarea proceselor psihice.

4.Dezvoltarea intelectuală

Procesul de învățământ solicită foarte mult adolescentul și dezvoltarea gândirii sale este astfel antrenată, mai solicitată în probleme noi, mai complexe și mai variate.

- ✓ Adolescentul își dezvoltă deprinderea de a raționa logic și sunt întărite acum capacitățile operative intelectuale.
- ✓ Crește randamentul activității intelectuale prin intermediul algoritmilor de mai mare complexitate.

- ✓ Se dezvoltă formele raționale abstracte ale gândirii
- ✓ se dezvoltă posibilitatea de determinare logică a relațiilor dintre fenomene în cadrul unui sistem deductiv și inductiv,
- ✓ sunt urmărite logic trăsăturile de similitudine și diferență dintre clase de fenomene,
- ✓ se determină criteriile logice ale clasificării.

În conformitate cu teoria lui Piaget, intrarea în adolescență presupune desăvârșirea stadiului operațiilor formale. Operațiile de gândire devin formale în condițiile în care se operează asupra informației prin generalizare și transfer. Generalizarea operațiilor de clasificare sau a relațiilor de ordine duce la ceea ce se numește o combinatorică în cursul căreia cea mai simplă operație constă în combinări propriu-zise sau din clasificări ale tuturor clasificărilor. Adolescentul își dezvoltă acum numeroase alte instrumente de activitate intelectuală cum ar fi:

- 😊 capacitatea de argumentare,
- 😊 contraargumentare,
- 😊 de demonstrare,
- 😊 elaborare de ipoteze.

5.Dezvoltarea socială

Adolescența aduce cu sine o creștere a abilităților sociale.

- ❖ Se dezvoltă capacitatea de comunicare care anterior era mai dezvoltată la fete, acum devine importantă și pentru băieți.
- ❖ Relațiile între băieți și fete, dar și relațiile în grupuri de același sex capătă o semnificație profundă.
- ❖ Adolescența este caracterizată de declinul autorității parentale și familiale și creșterea importanței grupului de prieteni.

Pentru copiii normali adolescența este un moment de socializare intensă. Pe baza schimbărilor survenite în rolul familiei și a prietenilor se pot descrie trei stadii ale socializării din adolescență.

În adolescența timpurie părinții continuă să fie importanți din punctul de vedere al dezvoltării sociale. De asemenea, părinții rămân un factor important al echilibrului emoțional și material. Adolescenții în această etapă sunt dependenți de familie, negândim la dependența materială, financiară de confort, mai ales relativ, la siguranța și confortul oferit de familie. Această dependență este percepută acum într-un mod mai puțin plăcut decât era percepută în stadiile anterioare de dezvoltare.

Nevoia de independență este în fapt cea care conduce la dezvoltarea adolescentului și implicit care conduce la cel de-al doilea stadiu al socializării.

Acest al doilea stadiu este caracterizat de o stare conflictuală atât pentru familie, cât și pentru adolescent. Conflictul este determinat pe de o parte de dragostea și atașamentul copilului pentru părinții săi, de dependența economică și organizatorică de familie și pe de altă parte de nevoia de independență crescândă, de nevoia de a aparține și grupului de prieteni în același timp cu apartenența la familie și nevoia de a fi acceptat în interiorul grupului de vârstă.

Temele principale de conflict nu se rezumă doar la independența materială ci se concretizează în forme precise cum ar fi:

- ⊗ diferența de viziune asupra vieții sociale,
- ⊗ interferența părinților în munca școlară (așteptarea sau criticarea unor rezultate),
- ⊗ interferențe în viața afectivă (criticarea prietenilor),
- ⊗ lipsa susținerii financiare a unor proiecte personale ale adolescentului.

Aceasta nu înseamnă că părinții și adolescentul sunt cu siguranță într-o stare de conflict permanent, prin aceasta sunt doar relevate surse tipice de conflict. Așadar de la o stare de totală dependență față de părinți adolescenții progresează printr-un stadiu intermediar de conflict către achizițiile unui al treilea stadiu de relativ independență față de aceștia. Independența nou câștigată nu înseamnă ruperea tuturor legăturilor cu părinții și legarea totală a adolescentului de grupul de prieteni, ci funcționarea adolescentului ca individ în cercul de prieteni –independență care duce deseori la conflicte în interiorul familiei. Conflictul între generații este un clișeu în care poate fi recunoscut conflictul între generația dominantă și grupul de adolescenți –elevi de liceu sau studenți, respectiv noua generație care seformează prin dezvoltare socială și personală.

Întocmit,

Expert formare Centrul de Instruire și Consultanță LABOR

Marin Ioana Emilia

